ΑΛΒΑΝΙΚΗ ΜΕΛΙΣΣΑ

(Βελιέττα Σκιύπητάρε).

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ
ΑΛΒΑΝΟ-ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΝ

Μέρος ἱστορίας κλῶρα Ἰστριάς—ἡ Ἀλβανικὴ φυλὴ,
Ἀλβανο-Ἑλληνικὰς Παροιμίας καὶ Αἰνίγματα,
Ἀλβανικὰ κύρια ὀνόματα,
Ἄσματα καὶ Παραμύθια Ἀλβανικὰ,
καὶ Ἀλβανο-Ἑλληνικὸν λεξιλόγιον μετὰ παραθέσεως
Ἀλβανικῶν λέξεων πρὸς ἀρχαίας ἑλληνικάς.

ΣΥΝΤΑΧΘΕΝ

ΥΠΟ

....

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΔΑΠΑΝΗι
ΤΩΝ ΦΙΛΟΜΟΥΣΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

ΤΗι ΕΠΙΜΕΛΕΙΑι ΤΟΥ
Δ. Α.

ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ.
Τύποις ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ Ν. ΣΑΛΙΒΑ.
1878

ΒΚΣΗ

ἐν Κωνσταντινουπόλει Πατριαρχείου, καὶ τῆς ἐν Ἀθήναις Κυβερνήσεως πολιτική, ἥτις ἀντὶ ἑνώσεως ἔφερε σχίσμα, καὶ ἀντὶ ὑποταγῆς καὶ ἀφομοιώσεως ἔφερε μῖσος φυλετικὸν ἀδιάλλακτον. Ὡς ἔχουσι νῦν τὰ πράγματα, μεταξὺ ὀλιγίστων Ἀλβανῶν δύναται νὰ εἰσχωρήσῃ ὁ ἑλληνικὸς πολιτισμός, μεταξὺ ἐκείνων, οἵτινες μετέχουσι παιδείας τινός· ἀλλὰ μεταξὺ τοῦ ὀγκωδεστέρου ἀλβανικοῦ πληθυσμοῦ, εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ τεχνίτου, καὶ βιομηχάνου, εἰς τὴν καλύβην τοῦ ποιμένος, πῶς δύναται νὰ εἰσχωρήσῃ ὁ ἑλληνισμός, ἐὰν δὲν μεταδοθῶσιν αἱ ἑλληνικαὶ ἰδέαι διὰ τῆς χρήσεως τῆς καθομιλουμένης αὐτῶν ἀλβανικῆς γλώσσης; ἢ πρέπει νὰ περιμένῃ τις ἕως ἐκμάθῃ ἀπαξάπας ὁ ἀλβανικὸς λαὸς τὴν γραπτὴν τῶν Ἀθηνῶν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, καὶ ἔπειτα νὰ ἀρχίσῃ τὴν μετάδοσιν τῶν ἑλληνικῶν ἰδεῶν; ἕως τότε θὰ παρέλθωσιν αἰῶνες πολλοί. —Παράδειγμα ἔστωσαν τὰ πέριξ τῶν Ἀθηνῶν ἀλβανικὰ χωρία, ὅπου εἰς τὰ πρόθυρα αὐτῆς τῆς ἑλληνικῆς πρωτευούσης, καὶ μετὰ πεντήκοντα ἑλληνικῆς βασιλείας ἔτη, δὲν ἔμαθον ἀκόμη οὐδὲ μίαν λέξιν νὰ ὁμιλῶσιν ἑλληνιστί.

Ἄλλως τε, ἐγκαταλειπομένης τῆς Ἀλβανίας εἰς τὴν ἑαυτῆς ἀμάθειαν ἄνευ ἐγχωρίων γραμμάτων καὶ σχολείων τοῦ λαοῦ, θὰ σπεύσωσι τότε οἱ Σλάβοι μὲ ἰσχυρότερα καὶ πρακτικώτερα μέσα πρὸς καταβρόχθισιν τῆς Ἀλβανικῆς φυλῆς. Ἤδη οἱ Μαυροβούνιοι κατέρχονται ἐκ τῶν γυμνῶν καὶ ἀγόνων αὐτῶν ὀρέων πρὸς κατάκτησιν καὶ ἐκσλαβισμὸν τῆς βορείου Ἀλβανίας, καὶ οἱ Σέρβοι σπεύδουσιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ σκοπῷ ἐξ ἀνατολῶν. Οὐδὲ μένουσι μὲ ἐσταυρωμένας τὰς χεῖρας τῆς Ῥώμης οἱ προπαγανδισταὶ μοναχοί, ἀλλὰ διʼ ἀλβανικῶν ἤδη ἐν Ἀλβανικῇ γλώσσῃ γεγραμμένων κατηχήσεων, ὁμιλιῶν, καὶ συναξαρίων, προσηλυτίζουσιν ὑπὲρ τὸ ἥμισυ τοῦ ἀλβανικοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὸ λατινικὸν δόγμα καὶ τὸν ἰταλικὸν ἐθνισμόν. Ἐν ᾧ ἐὰν ἐξεπαιδεύετο ὁ Ἀλβανὸς εἰς τὴν μητρικήν του γλῶσσαν ὑπὸ ἑλληνιζόντων διδασκάλων καὶ κληρικῶν, καὶ ἐὰν μετεφυτεύετο ἐν αὐτῷ ἡ ἑλληνικὴ ἰδέα διὰ τῆς καθομιλουμένης αὐτοῦ ἀλβανικῆς φράσεως, ἤθελε ῥιζωθῇ ἐν αὐτῷ ἐπὶ τοσοῦτον ὁ ἑλληνικὸς πατριωτισμὸς καὶ ἡ αὐτοσυνείδησις, ὥστε νὰ εἶναι ἱκανὸς νὰ ὑπερασπισθῇ τὴν φύσει ἰδικὴν καὶ ἀπόρθητον πατρίδα του, καὶ τὸν ἑλληνικὸν ἑ-

θισμόν του, καὶ θὰ ἔκλινε τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν του οὐχὶ πρὸς τοὺς Σλαύους καὶ Ἰταλούς, ἀλλὰ μᾶλλον πρὸς τὴν μητέρα Ἑλλάδα, φέρων εἰς μνήμην τοὺς προγόνους του Ἠπειρώτας καὶ Μακεδόνας, καὶ τοὺς ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδι ὁμοφύλους του καὶ τῆς μεγάλης πατρίδος προμάχους Σουλιώτας, Πετσιώτας, Ὑδραίους, καὶ λοιπούς.

Ἀλλὰ καὶ ἡ Ἑλλὰς ὀφείλει νὰ φέρηται πρὸς τοὺς Ἀλβανοὺς ὡς ἀληθὴς καὶ φιλόστοργος μήτηρ, ὁμιλοῦσα αὐτοῖς εἰς τὴν νηπιακήν των καὶ οἰκιακὴν γλῶσσαν, οὐχὶ δὲ ὡς κακόζηλος μητρυιὰ ὁμιλοῦσα αὐτοῖς διὰ μιᾶς καὶ ἀπροετοιμάστους τὴν διὰ τοὺς πεπαιδευμένους ὡραιοτάτην γλῶσσαν τοῦ Ξενοφῶντος καὶ Θουκυδίδου, τὴν ὁποίαν αὐτοὶ μὴ ἐννοοῦντες σκοτίζονται τὴν διάνοιαν καὶ μένουσι νωθροί, καταφρονούμενοι παρὰ τῶν ἄλλων ἀδελφῶν των ὡς ἄξεστοι, χυδαῖοι, καὶ ἀπόβλητοι, τὴν ἀλληλικὴν δῆθεν εὐγένειαν ἀσχημίζοντες, ὑποβολιμαῖοι ἀδελφοί.

Ἡ Ἑλλάς, ὡς φιλόστοργος μήτηρ ἔπρεπε νὰ περιβάλλῃ οὐχὶ μόνον τοὺς ὀρθοδόξους ἐκ τῶν Ἀλβανῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς μωαμεθανίζοντας καὶ λατινίζοντας Ἀλβανούς, οἵτινες μεθ' ὅλας τὰς θρησκευτικὰς αὐτῶν διαφορὰς διασώζουσιν ἀκμαῖον τὸν ἐθνικὸν αὐτῶν πατριωτισμόν, καὶ πρὸς τοὺς συμπολίτας των ὀρθοδόξους χριστιανοὺς ἔδειξαν πάντοτε ἀδελφικὴν ἀγάπην, καὶ συνέζησαν ἐν πλήρει ἁρμονίᾳ μετ' αὐτῶν. Οὔτε δύναται νὰ ὑπάρχῃ μεγαλητέρα ἀνεξιθρησκεία ἐκείνης, ἥτις ἐπικρατεῖ μεταξὺ τῶν Ἀλβανῶν, οὐδὲ μεταξὺ τῶν μᾶλλον πεπολιτισμένων ἐθνῶν. Ὁ Ἀλβανὸς ἀγαπῶν ἐξόχως τὴν πατρίδα του ἀγαπᾷ ἢ τὸν ὁμόφυλόν του, καὶ ὅταν ἀκόμη εἶναι ἀλλόθρησκος, διότι τὴν θρησκείαν ἔχει ἐν δευτέρῳ λόγῳ, ὅταν πρόκειται περὶ τῆς κοινῆς πατρίδος. Ἐν τοῖς ἡρωικοῖς ἄσμασι τοῦ λαοῦ ἀπαντῶσι πολλὰ τοιαῦτα παραδείγματα ἀμίμητα ἀνεξιθρησκείας καὶ πατριωτισμοῦ.

Εὔχομαι ἡ παροῦσα ἀλβανολογικὴ συγγραφὴ νὰ καταστῇ κοινὸν ἀνάγνωσμα πᾶσιν ἐν γένει τοῖς Ἀλβανοῖς ἄνευ διακρίσεως πολιτικοῦ φρονήματος ἢ θρησκευτικῆς δοξασίας, τοῖς δὲ σπουδάζουσιν ἐκ τῶν φιλολόγων ἀνδρῶν ἀφορμὴ τελειοτέρων μελετῶν καὶ ἐθνολογικῶν ἄλλων σοφῶν.—

Ἐξ Αἰγύπτου Κατωμένη Μαρτίου ἔτους σωτηρίου 1878.

ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΜΗΤΚΟΣ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1) Ἀλφάβητον γενικὸν Ἀλβανο-Πελασγικόν.

2) Σημείωσις τῶν δυσκαταλήπτων λέξεων.

3) Ἀπόσπασμα μελέτης ἱστορικῆς, φερούσης τίτλον «Ἡ Ἀλβανικὴ φυλὴ ἐν συνόψει ἡ Ἀλβανίας τὴν κατηγορίαν Λόγο ἱστορικός, καὶ μετάφρασιν Ἀλβανιστὶ ὁ ἐν Λιβόρνῳ τῆς Ἰταλίας Δημήτριος Καμάρδας.

4) Ἀλβανικαὶ παροιμίαι.

5) Αἰνίγματα ἀλβανικά.

6) Ἀλβανικὰ διηγήματα καὶ ἱστορίαι.

7) Ἀλβανικὰ ᾄσματα τῆς μεγάλης Ἀλβανίας καὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι καὶ Ἰταλίᾳ ἀλβανικῶν ἀποικιῶν, ἡρωικά, ἐρωτικά, γαμήλια, πενθικὰ καὶ ἀλληγορικά —

8) Παραμύθια ἀλβανικά.

9) Λεξιλόγιον ἀλβανο-ἑλληνικὸν τῶν λέξεων κατὰ διαλέκτους ἐν χρήσει, καὶ ἄλλων σπανίων λέξεων μετὰ παραβολῆς ὁμοίων ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλληνικῇ.

ΑΛΦΑΒΗΤΟΝ ΓΡΑΠΤΟΝ
ΑΛΒΑΝΟ-ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΝ

ὑπὸ

Δημητρίου Καμάρδα ἐν Λιβόρνῳ (πλὴν τοῦ l καὶ d).

A α. ὡς τὸ ἑλληνικόν.
B β. » »
B b. ὡς τὸ ἰταλικὸν b, π. χ. bukja = ἄρτος· τὴν ἀλεύρι, ἀλήθεια, σίζαρος καὶ τὸ ἰταλ. bene = καλῶς.
Γ γ. ὡς τὸ ἰταλ. g πρὸ τοῦ a, o, u· οἷον gudo = ἀπόλαυσε gllaccio = κρύσταλλος· τὸ γραμμ. golan = περιέχον, καὶ τὸ ἀλβαν. γίδ = χορτάζω.
Γj γj. τραχύτερον τοῦ ἑλληνικοῦ γ πρὸ τοῦ ε, η, ι· ὡς τὸ ἀλβαν. γjέλ = ἄλλο, γjέρ = συγγένεια, γjίδ = ἅλας, γjαλίτσης = βάθος.
J j, ξ ὡς τὸ ἰταλ. j, π. χ. jeri = χθὲς, καὶ τὸ ἀλβ. jam = εἶμαι.
Δ δ. ὡς τὸ ἑλλην. (ἡ ἀπόστροφος ἐν χρήσει μόνον εἰς τὴν γραμματικήν.)
Δ ξ D d. ὡς τὸ ἰταλ. d, π. χ. dolore = πόνος καὶ τὸ ἀλβαν. dora = χείρ.
Dz dz. ὡς τὸ ἰταλ. zz, οἷον mezzo = ἥμισυ, καὶ τὸ ἀλβ. dzèndzy = θέατρον, σκάνδαλον.
Dj dj. ὡς τὸ ἰταλ. gi, π. χ. giorno = ἡμέρα καὶ τὸ ἀλβαν. djaθa = φλοιός.
E ε.
Z ζ.
Zj ζj. ὡς τὸ γαλλ. j, π. χ. jour = ἡμέρα, καὶ τὸ ἀλβ. ζjαλ-ljεμ = σορός.
H η. ὡς τὸ ἄφωνον γαλλ. e, οἷον je le donne = σοὶ δίδω.
Θ θ.
I ι.
K κ. ὡς τὸ ἑλλην. πρὸ τοῦ α, ο, ου, οἷον κάς = ἔχω, κὸ =